

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Mutuare cum pacto ut fiat quod debetur ex Charitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Gratitudo ex mutuo.

6. Ex dictis collige primò, licitum per se, & speculativè esse mutuam, etiam antequam mutuet, rogare, vel excitare mutuatarium, imò, & cum illo pacisci, ut aliquid supra sortem impertiat ex mera liberalitate, & verè voluntariè: quia sic, nihil expectatur ex vi mutui. Ita Mol. d. 205.

7. Dixi tamen (verè voluntariè) nam si mutuans est nimis importunus, vel exprobrans ingratitude, vel quid simile, tunc mutuatarium non daret gratis, sed ad remediandam vexationem, & ex timore, ne denuo mutuum obtineat, vel obtineat difficulter. Signa voluntariè traditionis vide infra, §. 7. n. 4.

8. Dixi iterum (ex mera liberalitate) nam proliquam periculosum est, ne, si hæc petitio, vel pactum sit ante mutuum, degeneret in obligationem. Nam propterea dictum modò est (per se, & speculativè) in praxi enim omnino explodendum est cuiusmodi pactum, vel præcedens petitio, quam vis signis, & imperfectis verbis insinuata; quia hæc in praxi notant obligationem, &c. Quòd si in eas pactum obligans mutuatarium, ut omnino det aliquid ex gratitudine, clara est usura, ex Laym. lib. 4. r. 10. de Simonia, cap. ultimo, §. 2. num. 8. & 9. quia clarè superaddis obligationem, & meritò Valentia, t. 3. d. 3. q. 2. l. p. 2. docet esse illicitum, in mutuo petere, quasi ex Iustitia, amorem, & benevolentiam, quia ex mutuo non debetur amor, nisi ex debito morali, & libero, non ex obligatione; multò igitur magis crit usura mutuare cum pacto, ut mutuatarium frequenter suum molendinum, ut emat à tali officina merces, &c. quia hæc essent gravamina supra sortem.

Mutuare cum pacto, ut fiat, quod debetur ex Charitate.

9. Colligo secundò: An liceat pacisci, ut mutuatarium solvat, seu faciat, quod debet, ex Charitate. Medicus, verbi gratia, ex Charitate debet mederi pauperi infirmo, si non sit alius, qui medeatur; Medico igitur huic licitè possumus dare mutuum ea lege, ut ultra sortem ei pauperi opem ferat? Respondeo, licitè ex Molina, d. 309. Catanaël, lib. 2. Theol. g. moral. n. 736. illicitè, & iniuste ex Navar. lib. 3. cap. 2. num. 353. Ratio huius est, quia sic adderemus onus ex Iustitia, cum antea solum fuerit ex Charitate. Ratio Molinae est, quia, cum Medicus absolute mederi debeat, non iudicatur moraliter superadditum ipsi esse onus novum. Vtrumque probabile.

Mutuare cum pacto, ut fiat quod debetur ex Iustitia, Vbi

An liceat Christiano dare Turcis ad usuram

10. Sed quid, si pactum sit, ut fiat id, quod ex Iustitia quis debet? Debet, v. g. Petro tibi 50. potène illi mutuare alia 50. cum pacto, ut solvat centum? Respondeo posse. Ita Molin. lib. Dicastill. l. 2. de inst. tr. 10. d. 2. dub. 3. num. 82. quia tunc non petis illa 50. ex vi mutui, sed ex vi Iustitiæ ante mutuum; Hinc addit Navar. lib. num. 146. te posse mutuare cum usura, cum quo bellum iustum geris, sicut enim vi, & bello illum spoliare potes ita, & usaris.

11. Quædam Matrona subministrabat hinc Panormi, pecuniã cum usura Turcæ cuidam, prætextu, quòd in Turcas nos iustum bellum habemus, ut illi nescio quis Confessarius posse insinuaverat. Profectò si Confessarius indoctus fuit, erravisse mirum non est: si doctus, Navaræ dictum de bunt expendere: qui de hostibus loquitur, quos mutuatarium spoliare potest, non verò de his Turcis inter Christianos sub captivitate degentibus, in quos nullum bellum iustum habemus, cum pertineant, dum sunt captivi, ad Communitatem nostram, non verò ad Communitatem Turcarum, Potest quidem ex Filliuc. Calet.

Azor, apud Dian. p. 7. r. 7. resol. 11. captivus Christianus Turca suo Domino aliquid furtim accipere in compensationem sui famulatus, ademptæque libertatis: & probabiliter, ex Molin. Less. Machad. quos citat, sequitur, que ibi Diana, & alij p. 5. tr. 13. n. 6 aliquid solum, sed quod potuerit, idque ob præsumptam Principis voluntatem, cuius est hostes hos cõmunes debellare, & spoliare, qui mavult ea Turcarum bona, ad quæ dictus Princeps lus habet, esse apud Christianum, quam apud Turcam inimicum: quare ex hoc titulo, quilibet Christianus, etiam non servus, poterit ibi apud Turcas existere, & ascendendo ab alio inconvenienti) usuris eos spoliare, verò quoad Turcas apud nos convenientes, sicut in causa libertatis, nec causã præsumptam Principis voluntatis ab illis aliquid surripere potes, unde te Princeps furtim pueret, si quid illis auferres: ita nec poteris illis, vel quibuscumque fideis contractibus rei familiaris detrimentum iisdem afferre.

Mutuare cum pacto aliquid faciendū, &c.

12. Colligo tertio: An hic contractus sit licitus, & tibi mutuam sub onere, quod iusto pretio colas, ut agros. Scotus enim, & alij apud Dicastill. l. 2. r. 10. d. 2. n. 20. approbant hunc contractum, probantque communi praxi, quã Doctores dant mutuas pecunias Rusticis, hunc cum pacto, ut agros ipsorum Dominorum colant, & profectò nò video, quã ratione liberari id possit, si illud non addas) ab usurariis enim aliud gravamè præter sortem adiciis: liberari igitur debet ex Caram. l. 2. Theol. moral. num. 743. solum ex compensatione gravaminum. Dominus enim privat se sua pecunia, & subit gravamina, dum Primò, ut non repetat pecuniam ante tempus, quo ego solent colerem, si indigeat. Secundò, ut non admittat alios, rusticos, quos possit ad agros colendos. Adde, & tertium, quòd se obligat Dominus ad dandum reliquum pecuniæ, & ad illam pecuniam invenendam, si forte ea renitè scilicet defraudat Rusticum promissore. Si ergo Dominus hæc gravamina subit, non erit iniustitia illud onus colendi agros rusticum obligare.

De intentione lucri supra sortem ex parte unius tantum ex contrahentibus.

13. Si tum mutuans, tum mutuatarium intendat, & recipere dictum lucrum ex vi Iustitiæ, utroque pacto, & velò ex alio titulo, neutrum delinquet, ut patet ex dictis. At insurgunt adhuc duæ difficultates. Altera: Si mutuatarium det tanquam ex Iustitia, mutuatarius verò, & sine dolo ignorans talem dantis animo, accipiat, tanquam traditum ex liberalitate, vel contra mutuatarium det ex liberalitate, sed mutuans illius animo nescius, accipiat tanquam ex Iustitia, quid in conscientia sentiendum?

1. Respondeo ad prius: Mutuans ex illa ignorantia nequaquam peccavit, nec eadem durante, lucrum acceptum restituere debet: At si sciat, statim debet restituere. Ratio est, quia cessante ignorantia, cessat bona fidei, consequenter cum non adsit titulus iustus, succedit restituendi. Quòd si inveniat illud expendisse, restituit ex Molin. d. 306. Less. l. 2. c. 20. n. 4. id, in quo factus est ditor, nam si in nullo factus est ditor, ad nihil restituit, quia totum bona fide consumpsit. Respondeo ad posteriorius: Mutuans, licet ad nihil tenetur ex eo accepto, verè ad est iustus titulus retinendi, qui est donatio liberalis: at quia illum ignorat, peccat conscientia eromenda, & demque persistente, obligabitur ex eadem ad restitutionem; Verum si veritatem cognoscat, & restituere poterit, & repetere, si dedit; Quòd si expendit, bene fuisse expensum, poterit item reputare. Sicuti si furatus sit aliquid, quem deinde cognoscat esse tuum, tuos erit proptio enim illa fuit solum formaliter iniusta, non materialiter, quod requiritur ad patiendam veteram obligationem restituendi.